

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie IV./2018
Senát I

Nález:

spisová značka	I. ÚS 259/2016
populárny názov	Dobromyseľnosť nadobúdateľa vlastníckeho práva
sudca spravodajca	Milan Ľalík
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	07.03.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, mohol by nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol celkom zjavne svojvoľný, prípadne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ (mesto Košice) bol účastníkom konania vedeného na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len "najvyšší súd") pod sp. zn. 4 Sžr 55/2013. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že spoločnosť A, nadobudla z titulu rozhodnutia Krajského stavebného úradu v Košiciach č. 2009/00665 z 27. mája 2009 o vyvlastnení v spojení s potvrdzujúcim rozhodnutím Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky č. 2009-15155/65815-8:530/Ka z 10. decembra 2009 (ďalej len "vyvlastňovacie rozhodnutia") vlastnícke právo k pozemku X. Tieto vyvlastňovacie rozhodnutia nadobudli právoplatnosť 30. decembra 2009. Následne spoločnosť A previedla vlastnícke právo k pozemku X na sťažovateľa zámennou zmluvou z 23. júla 2010. Jej vklad do katastra bol povolený rozhodnutím Správy katastra Košice V-6902/2010 z 3. augusta 2010. Na základe žiadosti sťažovateľa došlo zápisom geometrického plánu do katastra nehnuteľností k rozdeleniu pozemku X na dve parcely, a to parcelu č.1 a parcelu č. 2 (v ďalšom texte len "pozemok"). Záznamom Správy katastra Košice Z 7654/2011 z 26. októbra 2011 bolo vlastnícke právo k pozemku zapísané v prospech iného subjektu - spoločnosti B, ktorá bola pôvodným vlastníkom pozemku pred právoplatnosťou vyvlastňovacích rozhodnutí. Podkladom pre zmenu zápisu v katastri nehnuteľností bol rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžp 15/2011 zo 7. septembra 2011, ktorým boli zrušené vyvlastňovacie rozhodnutia a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Na podnet sťažovateľa následne Správa katastra Košice rozhodnutím č. X 1/12 Kol z 11. apríla 2012 opravila chyby v katastrálnom operáte tak, že ako vlastníka pozemku opätovne zapísala sťažovateľa, a to z titulu rozhodnutia Správy katastra

	<p>Košice V-6902/2010 z 3. augusta 2010 o povolení vkladu zámennej zmluvy z 23. júla 2010. Toto rozhodnutie Správy katastra Košice potvrdil Katastrálny úrad Košice rozhodnutím č. k. Xo 15/2012/Su-15 z 18. júna 2012 (ďalej spolu aj "rozhodnutia o oprave chyby"). Rozsudkom najvyššieho súdu z 10. februára 2015 napadnutým ústavnou sťažnosťou bol zmenený rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 S 153/2012 z 25. septembra 2013 tak, že obidve rozhodnutia o oprave chyby boli zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie.</p> <p>Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti zdôrazňoval, že nadobudol vlastnícke právo k pozemku platnou zámennou zmluvou od vlastníka (spoločnosti A), teda nie od nevlastníka ani od domnelého vlastníka, pričom konal v dobrej viere a dobromyseľne. Neskôršie zrušenie vyvlastňovacích rozhodnutí najvyšším súdom nemôže mať podľa názoru sťažovateľa žiadny dopad na platnosť jeho nadobúdacieho titulu – zámennej zmluvy z 23. júla 2010. Sťažovateľ v tomto smere poukázal na relevantnú judikatúru najvyššieho súdu v obdobných veciach (sp. zn. 2 Cdo 68/2007, 4 Cdo 274/2006), ako aj na judikatúru Ústavného súdu Českej republiky (PL. ÚS 78/06) a Najvyššieho súdu Českej republiky (Cpjn 201/2005). Vychádzajúc z uvedeného namietal, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu bolo zasiahnuté do jeho vlastníckeho práva, ako aj práva na súdnu ochranu (spravodlivé súdne konanie). Rozsudok najvyššieho súdu považuje za arbitrárny, prekvapivý, bez riadneho odôvodnenia. Najvyšší súd sa v ňom podľa sťažovateľovho názoru preskúmateľným spôsobom nevyrovnal najmä s otázkou ochrany jeho vlastníckeho práva k pozemku.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Právo na spravodlivé prejednanie veci zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08). Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Za porušenie tohto základného práva preto nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom sám osebe (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú tak, že ich skutkové a právnezávery nie sú svojvoľné, neudržateľné a neboli prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.</p> <p>Ústavný súd v danom prípade konštatoval, že odôvodnenie najvyššieho súdu, resp. jeho právne názory prezentované v napádanom rozhodnutí z 10. februára 2015, najmä závery k účinkom a zrušeniu rozhodnutí Katastrálneho úradu Košice a Správy katastra Košice, ktoré viedli najvyšší súd k rozhodnutiu v neprospech sťažovateľa, je ústavne udržateľné a spĺňa nevyhnutné požiadavky na odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov, a nie je ho možné označiť očividne ako arbitrárne či svojvoľné rozhodnutie. Najvyšší súd v okolnostiach posudzovanej veci z ústavného hľadiska jasným a primerane dostatočným a zrozumiteľným spôsobom vysvetlil, z akých dôvodov rozhodol v prospech spoločnosti B.</p> <p>Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, mohol by nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol celkom zjavne svojvoľný, prípadne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný, čo sa však v prípade sťažovateľa nepotvrdilo. Ústavný súd dodal, že z jeho úlohy strážcu ústavnosti okrem iného vyplýva aj to, že v konaniach, ktoré vykazujú isté znaky špekulatívnosti či účelovosti, musí osobitným spôsobom pristupovať aj k otázkam prípadnej formálnoprávnej (ne)dokonalosti napadnutých súdnych rozhodnutí. Spravodlivosť sa totiž nesmie iba javiť ako spravodlivosť, ale spravodlivosťou aj musí byť. V tomto kontexte poukázal na účastníctvo sťažovateľa v súdnom konaní, v ktorom boli napadnuté a následne zrušené vyvlastňovacie rozhodnutia a na jeho procesné postavenie a účasť v samotnom vyvlastňovacom konaní, stotožniac sa s konštatovaním, že konanie sťažovateľa v</p>

súvislosti s nadobudnutím pozemkov nebolo dobromyseľné.

Ústavný súd rozhodol:

Sťažnosti sťažovateľa nevyhoveli.

Odlišné stanovisko sudcu Milana Lalíka.

Rozhodujúca otázka ústavnoprávneho významu v danej veci spočívala v posúdení rozsudku najvyššieho súdu z hľadiska jeho nožnej kolízie s označenými právami sťažovateľa, a to najmä z hľadiska nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam sťažovateľom od vlastníka, ktorého nadobúdaci titul (vyvlastňovacie rozhodnutia) bol neskôr správnym súdom zrušený. V súdnej veci pritom nebolo sporné, že zámenná zmluva medzi spoločnosťou A a sťažovateľom bola uzavretá a vklad vlastníckeho práva do katastra bol povolený v čase, keď vyvlastňovacie rozhodnutia boli právoplatné a vykonateľné. Sťažovateľ nenadobudol sporný pozemok od nevlastníka, ale od vlastníka, ktorému v čase prevodu svedčal riadny nadobúdaci titul. Záver najvyššieho súdu podľa ktorého zrušením vyvlastňovacích – rozhodnutí došlo k zániku vlastníckeho práva spoločnosti A však v okolnostiach prípadu odporuje iným záverom, ktoré tiež vyjadril v odôvodnení napadnutého rozsudku, čím zaťažil odôvodnenie rozhodnutia vnútornou nekonzistentnosťou. Najvyšší súd totiž tiež konštatoval, že na správne rozhodnutia (in concreto vyvlastňovacieho rozhodnutia) je v duchu zásady prezumpcie ich správnosti potrebné hľadiť ako na súladné so zákonom až do času, kým správny súd nevysloví prostredníctvom konkrétneho zrušovacieho dôvodu ich nezákonnosť. Účinky správneho rozhodnutia (vyvlastňovacieho rozhodnutia) tak prestávajú pôsobiť až od právoplatného zrušenia správneho rozhodnutia. V okolnostiach prípadu to znamená, že účinky vyvlastňovacieho rozhodnutia právoplatného 30. decembra 2009 zanikli až právoplatnosťou rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžp 15/2011 zo 7. septembra 2011. Zámenná zmluva medzi spoločnosťou A a sťažovateľom, ako aj vklad vlastníckeho práva do katastra však nastali ešte v roku 2010.

V prípade sťažovateľa tak došlo k situácii, že v období právoplatnosti a vykonateľnosti vyvlastňovacích rozhodnutí došlo k platnému nadobudnutiu vlastníckeho práva k pozemku zámennou zmluvou, pričom vklad vlastníckeho práva do katastra bol rovnako povolený. Zrušenie vyvlastňovacích rozhodnutí najvyšším súdom tak viedlo ku kolízii práv sťažovateľa (ktorému svedčí zámenná zmluva) a spoločnosti B (ktorej svedčí zrušenie vyvlastňovacích rozhodnutí). Platnosť zámennej zmluvy pritom nebola spochybnená a z obsahu spisu ani takéto skutočnosti nevyplývajú. Obdobná vec už pritom bola predmetom rozhodovania najvyššieho súdu (rozsudok sp. zn. 4 Cdo 274/2006 z 18. decembra 2007, ktorý bol uverejnený aj v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 14/2009), kde rozhodujúcou bola otázka, aký vplyv má dodatočné zrušenie nadobúdacieho titulu (rozhodnutia správcu dane v daňovom exekučnom konaní o udelení príklepu k nehnuteľnostiam) svedčiaceho v prospech vydražiteľa na vlastnícke práva ďalších nadobúdateľov nehnuteľnosti, ktorí ju získali v dobrej viere od vydražiteľa, resp. jeho právnych nástupcov. Najvyšší súd v tomto smere uviedol: „Zánik nadobúdacieho titulu pre vydražiteľa v dôsledku zrušenia právoplatného rozhodnutia o udelení príklepu však nemá za následok zánik vlastníckeho práva ďalších nadobúdateľov, pokiaľ svoje vlastnícke právo nadobudli v dobrej viere...“ Spoločnosť A v čase uzavretia zámennej zmluvy bola vlastníkom pozemku a ako vlastníka disponovala všetkými čiastkovými oprávneniami vlastníka (vec držať, užívať, požívať jej plody a úžitky a nakladať s ňou). Vo svojich vlastníckych oprávneniach nebola obmedzená, keďže prebiehajúce konanie o súdnom prieskume vyvlastňovacích rozhodnutí ju neobmedzovalo v nakladaní s pozemkom (takéto obmedzenie z platnej právnej úpravy nevyplývalo). Uvedený stav pritom platil až do nadobudnutia právoplatnosti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžp 15/2011 zo 7. septembra 2011. Zároveň možno konštatovať, že

	<p>sťažovateľovi v roku 2010 nič nebránilo platne uzavrieť zámennú zmluvu a nadobudnúť vlastníctvo k pozemku. Samotná skutočnosť, že pôvodný vlastník (spoločnosť B) inicioval súdne konanie na preskúmanie zákonnosti vyvlastňovacích rozhodnutí, nespochybňuje ani dobrú vieru (dobromyseľnosť) sťažovateľa.</p> <p>Spochybnenie dobrej viery u sťažovateľa ako jednotky územnej samosprávy je pritom sporné aj s ohľadom na skutočnosť, že predmetnú zámennú zmluvu podpísal primátor sťažovateľa po jej schválení uznesením mestského zastupiteľstva z 29. júna 2010. Dobromyseľnosť sťažovateľa, ktorého vôľa uzavrieť zámennú zmluvu bola vyjadrená kolektívnym orgánom uznesením zastupiteľstva -- a podpisom primátora na zmluve, bola najvyšším súdom spochybnená zmluvnými dojednaniami. Avšak skutočnosť, že si sťažovateľ mal byť vedomý možných dôsledkov vyplývajúcich z konania správneho súdu a že nebolo možné jednoznačne vylúčiť obmedzenie zmluvnej voľnosti, takýto záver bez ďalšieho učiniť neumožňujú. Takýto záver by bolo možné učiniť napr. v prípade, ak v čase uzavretia zámennej zmluvy by už vyvlastňovacie rozhodnutia boli hoc neprávoplatne zrušené.</p> <p>Bez právneho významu nemožno nechať ani skutočnosť, že Krajský súd v Bratislave, ktorý ako prvostupňový súd preskúmaval zákonnosť vyvlastňovacích rozhodnutí, rozsudkom sp. zn. 1 S 35/2010 z 27. mája 2010 žalobu spoločnosti B zamietol. Rovnako – zamietnutím žaloby rozhodol Krajský súd v Bratislave aj rozsudkom sp. zn. 1 S 35/2010 z 31. marca 2011 po tom, ako v poradí prvý rozsudok zrušil najvyšší súd uznesením sp. zn. 8 Sžo 230/2010 z 15. decembra 2010 pre absenciu komplexného posúdenia procesných a hmotných námietok žalobcu. Ak teda ani prvostupňový správny súd ako orgán znalý práva nemal 27. mája 2010 a ani 31. marca 2011 pochybnosť o zákonnosti vyvlastňovacích rozhodnutí (inak by tieto zrušil), len ťažko možno usudzovať, že sťažovateľ nebol v čase uzavretia zámennej zmluvy 23. júla 2010 dobromyseľný. Zamietnutie žaloby spoločnosti B, ktorým sa táto domáhala súdneho prieskumu vyvlastňovacích rozhodnutí, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 27. mája 2010 podľa môjho názoru naopak podporovalo dobromyseľnosť sťažovateľa.</p> <p>Pokiaľ preto najvyšší súd napadnutým rozsudkom zrušil rozhodnutia o oprave chyby, ktorými bol sťažovateľ zapísaný ako vlastník pozemku, takéto rozhodnutie podľa môjho názoru nemožno hodnotiť ako ústavne konformné. Najvyšší súd totiž jednostranným postojom poskytol súdnu ochranu spoločnosti B., a to bez vyváženia kolidujúceho vlastníckeho práva sťažovateľa, ktorému svedčala platná zámenná zmluva (v spojení s povolením vkladu vlastníckeho práva do katastra) a ktorý tiež tvrdí, že bol pri nadobudnutí vlastníckeho práva dobromyseľný. Pri takejto kolízii je vždy potrebné uprednostniť princíp právnej istoty dobromyseľného nadobúdateľa pred ochranou vlastníckeho práva pôvodného vlastníka. V napadnutom rozsudku najvyššieho súdu však absentuje akékoľvek vyváženie kolidujúcich práv žalobcu a sťažovateľa, ktorý sa považuje za dobromyseľného nadobúdateľa, ktorému má byť poskytnutá súdna ochrana jeho vlastníckeho práva.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov</p>	<p>Rozsudok NS SR sp. zn. 4 Cdo 274/2006 z 18. decembra 2007, uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 14/2009</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>vyvlastnenie vlastníctvo-úprava vlastníckych vzťahov dobrá viera zmluva-zámenná zmluva</p>

spisová značka	I. ÚS 98/2017
populárny názov	Prehliadka iných priestorov
sudca spravodajca	Milan Ľalík
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	07.03.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 50 ods. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 8 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 8 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2
analytická právna veta	Prehliadka iných priestorov môže byť ako neodkladný alebo neopakovateľný úkon vykonaná aj pred vznesením obvinenia konkrétnej osobe, pokiaľ existuje dôvodné podozrenie, že sa v týchto priestoroch nachádza vec alebo osoba dôležitá pre trestné konanie. Aj tu však treba mať na pamäti, že ide o úkon smerujúci na objasnenie a preverenie skutočností, dôvodne nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin. Skutočnosť, že sa podozrenie zo spáchania trestného činu neskôr nepotvrdí, resp. že sa cez prehliadku nepodariť zaistiť veci dôležité pre trestné konanie, sama osebe ešte neznamená neústavnosť vykonaného zásahu.
skutkový stav a základné fakty	Spoločnosti A a B (ďalej len „sťažovatelia“), domáhali ochrany pred Úradom špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v Bratislave (ďalej len „úrad špeciálnej prokuratúry“), Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, Prezidiom Policajného zboru, Národnou kriminálnou agentúrou, Národnou protikorupčnou jednotkou, expozitúrou Západ v Nitre (ďalej len „ministerstvo vnútra“, spolu aj „orgány činné v trestnom konaní“ alebo „príslušný policajný orgán“), ktorými malo byť zasiahnuté do ich v záhlaví označených základných práv a slobôd garantovaných Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a Listinou základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) pri prehliadke iných priestorov a pozemkov podľa § 101 ods. 1 Trestného poriadku. Ústavný súd zo spisu ministerstva vnútra sp. zn. ČVS: PPZ 1019/NKA-PK-ZA-2014 zistil, že 13. februára 2014, 14. februára 2014 a 26. februára 2014 bolo orgánom činným v trestnom konaní doručené od „znechuteného Previdžana“ písomné oznámenie o jeho podozrení zo spáchania trestného činu korupcie, ktorého sa mali dopustiť predstavitelia uvedených obchodných spoločností tým, že navštevovali a presviedčali riaditeľov nemocníc a vedúcich nemocničných lekární, aby čo najviac odoberali lieky a špeciálny zdravotnícky materiál od ich firmy a zaň čím skôr uhrádzali fakturované finančné prostriedky, za čo im boli ako „benefity“ poskytované zimné či letné dovolenky v rôznych častiach sveta alebo bezplatne poskytované apartmány v dovolenkových destináciách na Slovensku aj v zahraničí. Ministerstvo vnútra na základe uvedeného anonymného oznámenia, teda po 10 mesiacoch, uznesením č. k. ČVS: PPZ 1019/NKA-PK-ZA-2014 z 2. decembra 2014 začalo podľa § 199 ods. 1 a 2 Trestného poriadku trestné stíhanie v bode 1 – za prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona a v bode 2 – za prečin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že v období od roku 2008 do súčasnosti na základe pokynu osoby vystupujúcej v pozícii konateľa spoločnosti A, oslovovala dosiaľ nestotožnené osoby vystupujúce v pozícii riaditeľov nemocníc a vedúcich nemocničných lekární na území Slovenskej republiky v súvislosti s obstaraním vecí všeobecného záujmu a prednostných úhrad faktúr za zabezpečenie odberu liekov a špeciálneho

	<p>zdravotníckeho materiálu od spoločnosti , za čo si dali sľúbiť osobou vystupujúcou v pozícii obchodnej manažérky pre nemocnice inú neoprávnenú výhodu vo forme financovania dovolenkových pobytov, lyžiarskych pobytov, prípadne nákupu vybraných služieb a predmetov.</p> <p>Uzneseniami príslušného policajného orgánu z 2. decembra 2014 bol nariadený ako neodkladný a neopakovateľný úkon – príkaz na prehliadku iných priestorov a pozemkov so súhlasom prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry v spoločnostiach A a B, ktorá sa vykonala 12. decembra 2014 s cieľom zaistenia dôkazov; úrad špeciálnej prokuratúry vydal 13. decembra 2014 pod č. k. VII/Gv 243/14/1000-15 príkaz na vydanie a uchovanie počítačových údajov a iných listín od uvedených právnických osôb a fyzických osôb pre ďalšie účely trestného konania. Uznesením príslušného policajného orgánu č. k. ČVS: PPZ 1019/NKA-PK-ZA-2014 zo 14. septembra 2015 a 12. mája 2016 bola časť vecí (aj výslovne súkromného charakteru) vrátená vlastníkom. V priebehu vykonávania znaleckého dokazovania došlo však k poškodeniu zaistených pevných diskov, preto opatrením z 21. januára 2016 bol do konania prizvaný Ústav súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity a uznesením z 25. novembra 2016 aj ďalší znalec na ich prípadnú rekonštrukciu.</p> <p>Zo spisového materiálu ďalej vyplýva, že nie všetky veci zaistené pri prehliadke iných priestorov boli uvedeným osobám vrátené, pretože sa stále zisťuje obsah súborov v zaistených počítačoch, ktorý bol medzičasom znehodnotený.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Stíhanie trestných činov a spravodlivé potrestanie ich páchatel'ov je ústavne aprobovateľným verejným záujmom, ktorého podstatou je prenesenie zodpovednosti za postihovanie najzávažnejších porušení základných práv a slobôd fyzickými a právnickými osobami na štát. Ak umožňuje trestné právo realizáciu verejného záujmu na stíhaní trestnej činnosti pomocou nástrojov obmedzujúcich súkromie jednotlivca, potom ich použitie musí rešpektovať ústavnoprávne limity, lebo invazívne prostriedky so sebou nesú vážne obmedzenie základných práv a slobôd jednotlivca. K obmedzeniu súkromia tak môže zo strany verejnej moci dôjsť len celkom výnimočne a len vtedy, ak je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné, a účel sledovaný verejným záujmom nemožno dosiahnuť inak a zásah je primeraný.</p> <p>Uvedené závery možno použiť aj na vykonanie prehliadky iných priestorov a pozemkov v zmysle § 101 ods. 1 Trestného poriadku, ako aj vydanie a uchovanie počítačových údajov podľa § 90 Trestného poriadku, lebo pred nesprávnymi zásahmi zo strany verejnej moci sú v zmysle čl. 8 dohovoru či čl. 19 ústavy chránené tiež priestory súkromného sídla spoločnosti slúžiace na výkon pracovnej či podnikateľskej činnosti [pozri rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Delta Pekárne, a.s., v. Česká republika z 2. 10. 2014, č. 97/2011, alebo vo veci Sociéte Colas Est v. Francúzsko zo 16. 4. 2002 ap]. Orgány činné v trestnom konaní sú povinné postupovať tak, aby do práva na súkromie osôb nezasahovali viac a neprimerane dlhšie, ako to je nevyhnutné v právnom štáte. Proporcionalitu zásahu treba hodnotiť s ohľadom a okolnosti každého prípadu a hodnotiace kritérium zahŕňa napr. povahu a závažnosť trestného činu, v súvislosti s objasňovaním ktorého bola vykonaná prehliadka, okolnosti, za ktorých bol príkaz na prehliadku vydaný, existenciu dôvodného podozrenia, že čin bol spáchaný, dostupnosť iných prostriedkov a dôkazov či rozsah možných dopadov na povest' osoby dotknutej príkazom na vykonanie prehliadky.</p> <p>Prehliadka iných priestorov môže byť ako neodkladný alebo neopakovateľný úkon vykonaná aj pred vznesením obvinenia konkrétnej osobe, pokiaľ existuje dôvodné podozrenie, že sa v týchto priestoroch nachádza vec alebo osoba dôležitá pre trestné konanie. Aj tu však treba mať na pamäti, že ide o úkon</p>

smerujúci na objasnenie a preverenie skutočností, dôvodne nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin. Skutočnosť, že sa podozrenie zo spáchania trestného činu neskôr nepotvrdí, resp. že sa cez prehliadku nepodarí zaistiť veci dôležité pre trestné konanie, sama osebe ešte neznamená neústavnosť vykonaného zásahu. Skutkové zistenia sa totiž v počiatočných fázach trestného konania vždy pohybujú iba v rovine pravdepodobnosti. V tejto situácii však treba hodnotiť, či sa prehliadka mohla javiť dôvodnou s ohľadom na informácie, ktoré orgány činné v trestnom konaní mali a mohli mať od trestného oznámenia k dispozícii v čase jej nariadenia.

Uznesením z 2. decembra 2014 začali príslušné orgány činné v trestnom konaní trestné stíhanie spolu s vykonaním prehliadky iných priestorov a pozemkov sťažovateľov, počas ktorej došlo k vydaniu a uchovaniu počítačových údajov. V tejto podobe sa nachádza trestné konanie aj v súčasnosti, čiže bez vznesenia obvinenia voči konkrétnej osobe zo spáchania konkrétneho skutku.

Z hľadiska metodologického pri sťažnostiach týkajúcich sa namietaného porušenia čl. 8 dohovoru po uznaní, že ide o vec spadajúcu do pôsobnosti označeného článku, ESLP, ktorého judikatúru ústavný súd štandardne pri svojej rozhodovacej činnosti zohľadňuje, presúva svoju pozornosť na skúmanie ospravedlniteľnosti takéhoto zásahu z pohľadu limitov vymedzených čl. 8 dohovoru. Ako prvé nastupuje posúdenie kritéria legality (že k zásahu došlo na základe zákona), potom legitímnosti (že k zásahu došlo pre účely niektorého zo záujmov vymedzených čl. 8 ds. 2 dohovoru) a napokon proporcionality zásahu, teda že zásah bol v demokratickej spoločnosti na dosiahnutie sledovaného cieľa nevyhnutný.

V posudzovanom prípade zákonný podklad pre zásah do práv sťažovateľov mali predstavovať ustanovenia § 90 a nasledujúcich Trestného poriadku, ako aj ustanovenia § 99 a nasledujúcich Trestného poriadku, pričom zásah do práv sťažovateľov sledoval, ako už bolo povedané, legitímny cieľ – verejný záujem na objasnení trestnej činnosti. V súlade s citovanou právnou úpravou bol v súlade s § 90 ods. 1 Trestného poriadku vydaný zo strany kompetentného subjektu, prokurátora, odôvodnený príkaz na uchovanie a vydanie počítačových údajov a súčasne vyšetrovateľom Národnej kriminálnej agentúry vydaný príkaz na prehliadku iných priestorov a pozemkov odôvodnený v súlade s ustanovením § 101 ods. 1 Trestného poriadku. V prípade sťažovateľov došlo na základe vydaných príkazov k realizácii úkonu zaistenia vecí, a to časti účtovníctva v listinnej podobe, ako aj USB diskov, autorizačných tokenov, pevných diskov, pamäťových kariet, CD nosičov, notebookov, a to za prítomnosti právnych zástupcov sťažovateľov. Zákom predpokladané podmienky boli u oboch realizovaných úkonov splnené, a realizovaný zásah možno preto hodnotiť ako legálny.

Kritérium proporcionality aplikované pri posudzovaní zásahov do súkromia vyžaduje adekvátne vyváženie dvoch navzájom si konkurujúcich záujmov, v konkrétnom prípade sťažovateľov, na jednej strane ich práva na „súkromie“ a na druhej strane verejného záujmu na odhalení trestnej činnosti. Záujem štátu na ochrane pred zločinnosťou zakladajúci legitímnosť zásahov do práva na súkromie pri realizácii niektorých inštitútov podľa 4. hlavy 1. časti Trestného poriadku musí byť uvedený do rovnováhy so závažnosťou zásahu do tohto práva. Znamená to zvoliť pri realizácii zásahu čo najmiernejší prostriedok, ktorý je súčasne spôsobilý zabezpečiť dosiahnutie sledovaného cieľa. Samotná právna úprava obsiahnutá v Trestnom poriadku na túto požiadavku reflektuje a určuje pre dosiahnutie špecifického cieľa (získanie počítačových údajov dôležitých pre objasnenie trestnej činnosti) prostriedok zaručujúci požadovanú proporcionality, ktorým je úkon uchovania a vydania počítačových údajov zakotvený v § 90 Trestného poriadku. Je nepochybné, že ide o prostriedok, ktorého realizácia predstavuje zásah menšej intenzity v porovnaní so situáciou, keby sa na dosiahnutie cieľa zvolil inštitút vydania, resp. odňatia vecí. Napokon to potvrdzuje aj rozdielny režim realizácie uvedených prostriedkov (m. m. II. ÚS

96/2010).

Vzhľadom na skutočnosť, že sa predmet vyšetrovanej trestnej činnosti dotýkal podnikateľskej činnosti sťažovateľov a poznatky k jej objasneniu poskytovala ich účtovná evidencia, ktorá mala listinnú podobu, ako aj podobu počítačových dát, bolo získanie označených dát jediným prostriedkom k dosiahnutiu sledovaného cieľa. Uvedené okolnosti podľa názoru ústavného súdu svedčia v prospech záveru o primeranosti vykonaného zásahu.

Na základe komplexného posúdenia všetkých relevantných kritérií v okolnostiach prípadu sťažovateľov ústavný súd dospel k záveru, že zásah do ich práv bol legálny, legitímny a primeraný sledovanému cieľu, a teda ústavne akceptovateľný a konformný s limitmi vyplývajúcimi z čl. 17 ds. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy, čl. 5 ods. 1, čl. 6 ods. 1 a 3 a čl. 8 dohovoru, ako aj čl. 8 ods. 2 listiny, ktorých porušenie namietajú.

Doterajšia judikatúra ústavného súdu (napr. I. ÚS 212/07, III. ÚS 109/06) týkajúca sa namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pokiaľ ho namieta osoba, ktorá tvrdí, že v dôsledku protiprávneho konania jej bola spôsobená škoda, sa ustálila v tom, že taká osoba sa v rámci trestného konania vo veci bez vznesenia obvinenia (konkrétnej osobe) nemôže domáhať vyslovenia porušenia označeného základného práva (napr. I. ÚS 212/07, II. ÚS 212/07, III. ÚS 109/06, I. ÚS 99/2016). Uvedené už judikované právne názory ústavného súdu sú plne aplikovateľné aj v prípade sťažovateľov.

V súvislosti so sťažovateľmi požadovaným rozhodnutím o zastavení trestného stíhania ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že sťažovatelia nemajú v trestnom konaní postavenie subjektu trestného konania, nie sú stranou v trestnom konaní, teda Trestný poriadok im priznáva len niektoré procesné práva a povinnosti, realizáciou ktorých nemôžu podstatne ovplyvniť priebeh samotného trestného konania. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že uvedené procesné postavenie sťažovateľov, z ktorého vyplýva, že v namietanom trestnom konaní sa dosiaľ nerozhodovalo o ich osobnej slobode, stíhaní alebo zadržaní, im neumožňuje namietat nezákonnosť trestného stíhania a dosiahnuť jeho zrušenie, resp. zastavenie v konaní pred orgánmi činnými v trestnom konaní a ani v konaní pred ústavným súdom.

Ústavný súd rozhodol:

Sťažnostiam sťažovateľov nevyhovel.

Odlíšné stanovisko sudcu Milana Ealíka

Predovšetkým som toho názoru, že pre nedostatok súdnej kontroly nad rozhodnutiami prokuratúry bol a je celý doterajší priebeh trestného konania v danej veci nelegitímny vrátane používania (nadužívania) inštitútu začatia trestného stíhania „vo veci“, ktorý umožňuje orgánom činným v trestnom konaní pri objasňovaní trestnej činnosti pred obvinením konkrétnej osoby používať voči nej neadekvátne prostriedky excesívne zasahujúce do jej základných práv a slobôd bez akejkoľvek ochrany, čo nemožno stotožniť so žiadnym verejným záujmom.

Prehliadka iných priestorov môže byť ako neodkladný alebo neopakovateľný úkon vykonaná aj pred vznesením obvinenia konkrétnej osobe, pokiaľ existuje dôvodné podozrenie, že sa v týchto priestoroch nachádza vec alebo osoba dôležitá pre trestné konanie. Aj tu však treba mať na pamäti, že ide o úkon smerujúci na objasnenie a preverenie skutočností dôvodne nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin. Aj napriek tomu, že ide iba o počítačnú fázu konania, musia mať orgány činné v trestnom konaní dostatok informácií a

dôkazov, ktoré sú o existencii dôvodného podozrenia spôsobilé presvedčiť objektívneho pozorovateľa.

Skutočnosť, že sa podozrenie zo spáchania trestného činu neskôr nepotvrdí, resp. že sa cez prehliadku nepodarí zaistiť veci dôležité pre trestné konanie, sama osebe ešte nemusí znamenať neústavnosť vykonaného zásahu. Za tejto situácie však treba hodnotiť, či sa prehliadka mohla javiť dôvodnou s ohľadom na informácie, ktoré orgány činné v trestnom konaní mali a mohli mať od trestného oznámenia k dispozícii v čase jej nariadenia. Ani skutočnosť, že tieto orgány činné v trestnom konaní konali v dobrej viere, ich nezbaňuje zodpovednosti za excesívny zásah, ak pri vynaložení rozumného úsilia a dostupných prostriedkov mohli takému zásahu zabrániť (porovnaj rozsudok ESLP vo veci Keegan v. V. Británia z 18. 7. 2006, č. 28867/03) najmä menej invazívnymi prostriedkami (napr. postupom podľa § 104 Trestného poriadku). Pri pomeriavani nashromaždených indícií podporujúcich podozrenie, že sa sťažovatelia mohli dopustiť nedovolennej činnosti, voči intenzite zásahu do ich ústavne zaručených práv v dôsledku vykonania prehliadky javí sa vydanie príkazu, ako aj prehliadka samotná zjavne neprimeraná. Pred jej vykonaním malo byť uprednostnené použitie iných vyšetrovacích prostriedkov, ktoré by do sťažovateľových práv zasahovali v nižšej miere; trestné oznámenie, a tým aj podozrenie totiž bolo príliš vágne a neurčité, a keďže od jeho podania uplynula doba 10 mesiacov, mali orgány činné v trestnom konaní dost času si toto podozrenie dôslednejšie preveriť pred vydaním a realizáciou príkazu.

Nemožno opomenúť, že uvedené orgány, hlavne však príslušný špeciálny prokurátor, ktorému patrí tzv. monopol ochrany ústavnosti a zákonnosti nad celým prípravným konaním, má okrem povinnosti stíhať trestnú činnosť a zamedzovať jej, tiež povinnosť chrániť jednotlivca pred negatívnymi dopadmi mnohokrát účelovo vykonávaných trestných konaní. Z toho vyplýva aj jeho povinnosť s dostatočnou starostlivosťou preverovať aspoň v základných rysoch vierohodnosť informácií, ktoré získal nielen z trestného oznámenia, ale aj a najmä na základe vlastného šetrenia. Tejto povinnosti sa nemôže zbaviť s odvolaním sa na vážnosť skutočností uvedených v trestnom oznámení či na možnosť získať informácie práve nariadenou prehliadkou. Svoju právomoc je totiž povinný uplatňovať neexcesívne, odborne, starostlivo, dôsledne či vierohodne a s úsudkom zdravého rozumu nielen legálne, ale najmä legitímne.

Každý, o ktorého „práva“ (alebo „jeho veci“) ide, musí mať procesné právo na to, aby mal v príslušnom konaní postavenie účastníka, ktoré bude zaručené zákonom v súlade s čl. 46 ods. 4 ústavy. Tento ústavnoprávny záver je použiteľný (a musí byť použiteľný) aj pre postup upravený v piatom diele štvrtej hlavy prvej časti Trestného poriadku (domová prehliadka, prehliadka iných priestorov a pod.), to znamená, že orgány činné v trestnom konaní by si nemali vstup do súkromia osôb vynucovať pred vznesením obvinenia tejto osobe zo spáchania konkrétneho skutku. Inak pôjde o ústavne neprípustné rozšírenie fázy trestného konania, pre ktoré je charakteristický a aj legitímny istý stupeň štátneho donucovania, o úsek od začatia trestného stíhania vo veci po začatie trestného stíhania konkrétnej osoby, v ktorom by sa mala táto osoba bez akýchkoľvek ústavných záruk a práv podriaďiť rôznym excesívnym úkonom orgánov činných v trestnom konaní, ako je napr. zásah do vlastníckeho práva vynucujúci si vstup do súkromnej sféry vyzývanej osoby, tak ako to bolo (a stále aj je) v prejednávacom prípade bez ohľadu na dôsledky, ktoré si môže (mohla) vyzývaná osoba tým, že výzve (ne)vyhoví, privodiť. Cieľ takejto často orgánmi činnými v trestnom konaní praktizujúcej „zákonnej“ konštrukcie nemožno podľa môjho názoru stotožniť s už uvedeným verejným záujmom, a potom ho ani nemožno akceptovať, lebo nepatrí do Trestného poriadku, ale do zákona o Policajnom zbore (zákon č. 171/1993 Z. z.).

V neskončenom trestnom procese môžu podľa môjho názoru ústavnú sťažnosť proti prehliadkam iných priestorov a pozemkov všeobecne podať aj osoby (okrem obvinených), ktoré nimi boli bezprostredne dotknuté, hoci mali len postavenie „podozrivého“. Sťažnosť v tejto fáze slúži na riešenie

	<p>bezprostredného zásahu do práv tejto osoby na ochranu vlastníctva či obydlia, prípadne iných zložiek jej práva na súkromie, ktorých je nositeľkou. Vzhľadom na uvedené mal ústavný súd dospieť k záveru, že sťažovatelia boli osobou oprávnenou na podanie ústavnej sťažnosti, najmä keď predmetom prehliadky boli ich súkromné veci a dáta v nimi využívaných počítačoch. Treba tu upozorniť aj na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 3. apríla 2007 vo veci Copland c. Veľká Británia (č. 62617/00) či na rozsudok z 2. októbra 2014 vo veci DELTA Pekárne, a. s., c. ČR (č. 97/2011), podľa ktorých aj priestory, v ktorých je vykonávané zamestnanie či iná zárobková činnosť, všeobecne patria pod čl. 8 dohovoru, a tým sú najmä pod ochranou súdu. Iba súhlas súdu predstavuje preventívnu kontrolu cez nezávislú a neutrálnu inštanciu, ktorou nie je a nemôže byť prokurátor, ktorý je v konaní pred súdom stranou trestného konania.</p> <p>Týmito námietkami sťažovateľov sa však ústavný súd vôbec nezaoberal, preto nemôžem súhlasiť s jeho konečným verdiktom.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	ESEF: Delta Pekárne, a.s., v. Česká republika z 2. 10. 2014, č. 97/2011; Société Colas Est v. Francúzsko zo 16. 4. 2002; Copland c. Veľká Británia (č. 62617/00)
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	

spisová značka	I. ÚS 641/2017
populárny názov	Pochybenie súdu procesného charakteru
sudca spravodajca	Peter Brňák
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	07.03.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Charta základných práv Európskej únie čl. 47 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Prípadné pochybenie súdu nižšieho stupňa procesného charakteru (sťažovateľ tvrdí, že elektronické podanie urobil na podateľni okresného súdu, pozn.) nemôže byť pričítané na ťarchu účastníka konania, ktorý sa ochrany svojich práv a oprávnených záujmov domáha spôsobom ustanoveným zákonom, teda ak v okolnostiach namietaného prípadu v súlade s procesnoprávnymi predpismi podá mimoriadny opravný prostriedok na okresnom súde.
skutkový stav a základné fakty	Napadnutým uznesením najvyšší súd rozhodol o odmietnutí sťažovateľom podaného dovolania z dôvodu jeho oneskoreného podania. Najvyšší súd tak rozhodol po tom, ako prihliadol na osobne doručené podanie z 20. januára 2017. Sťažovateľ uvádza, že rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 20 CoP 102/2016 z 28. septembra 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“), proti ktorému dovolanie smerovalo, mu bolo doručené 16. novembra 2016. Posledný deň lehoty na podanie dovolania bol 16. január 2017. Sťažovateľ uvádza, že lehotu na podanie dovolania nezmeškal, keďže dovolanie podal riadne a včas elektronickými prostriedkami (mailom) 16. januára 2017 a podanie doručené okresnému súdu osobne 20. januára 2017 v listinnej podobe bolo len doplnením elektronického podania v zmysle § 125 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). O odoslaní správy elektronickými prostriedkami (mailom) predložil sťažovateľ dôkaz, a to vytlačený obsah mailovej správy adresovaný adresátovi podatelnaosba3@justice.sk, ako aj náhľad obsahu priečinka odoslanej pošty v

	<p>programe Outlook.</p> <p>Sťažovateľ je toho názoru, že okresný súd nepostupoval v súlade so zákonom a Spravovacím a rokovacím poriadkom súdov, pretože nezaevidoval elektronicky podané dovolanie, nevykonával úkony v zmysle § 436 CSP, a teda postupoval svojvoľne, čím sťažovateľovi odoprel právo konať pred súdom. K odňatiu práva sťažovateľa na prístup k súdu došlo podľa sťažovateľa aj napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorý neprihliadol na elektronicky doručené podanie a nesprávne interpretoval dovolanie doručené osobne v listinnej podobe ako oneskorene podané, a preto odmietol dovolanie bez vecného preskúmania správnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu. V tejto súvislosti poukázal na rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva (rozsudok Hornáček proti Slovenskej republike zo 6. 12. 2005, rozsudok Mikulová proti Slovenskej republike zo 6. 12. 2005) a ústavného súdu (II. ÚS 263/2015, IV. ÚS 445/2013), ktorá takýto postup súdov považuje za rozporný s čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru</p> <p>Sťažovateľ zakladá svoj názor o tom, že najvyšší súd napadnutým uznesením a okresný súd postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, porušili ním označené práva (bod 1), na tom, že najvyšší súd pri preskúvaní splnenia zákonnej požiadavky včasnosti ním podaného dovolania proti rozsudku krajského súdu neprihliadal na ním (v posledný deň lehoty, pozn.) vykonané elektronické podanie. Sťažovateľ tvrdí, že podal a doručil svoje dovolanie v súlade s platnými procesnoprávnymi pravidlami okresnému súdu a podanie doručené okresnému súdu v listinnej podobe bolo len doplnením elektronického podania v zmysle § 125 CSP. Tým, že najvyšší súd neprihliadol na elektronicky doručené podanie a nesprávne interpretoval dovolanie doručené osobne v listinnej podobe ako oneskorene podané, odmietol dovolanie bez vecného preskúmania správnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu, odmietol prístup sťažovateľa k súdu.</p> <p>Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že rozsudok krajského súdu sp. zn. 20 CoP 102/2016 z 28. septembra 2016 nadobudol právoplatnosť 16. novembra 2016, keď bolo toto rozhodnutie doručené sťažovateľovi, pričom dovolanie proti tomuto rozhodnutiu bolo možné podať v lehote dvoch mesiacov odo dňa doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu sťažovateľovi. Posledným dňom lehoty na podanie dovolania bol 16. január 2017. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že dovolanie sťažovateľa najvyšší súd odmietol ako oneskorene podané, keďže považoval za preukázané, že dovolanie bolo podané osobne až 20. januára 2017, teda po uplynutí zákonom ustanovenej dvojmesačnej lehoty. Okresný súd vo svojom vyjadrení uviedol, že 16. januára 2017 neboli tomuto súdu zo strany právnej zástupkyne sťažovateľa doručené žiadne podania (v akejkoľvek podobe), ktoré by mali súvislosť s konaním vedeným na tomto súde pod sp. zn. 38 P 396/2015.</p> <p>Vo svojom vyjadrení najvyšší súd uvádza, že dovolanie sťažovateľa odmietol ako podané oneskorene, keďže v súdnom spise sa nachádzalo len podanie podané sťažovateľom osobne do podateľne súdu 20. januára 2017, teda zjavne po uplynutí zákonom ustanovenej dvojmesačnej lehoty. Sťažovateľ trval na tom, že lehotu na podanie dovolania nezmeškal, keďže dovolanie podal riadne a včas elektronickými prostriedkami (mailom) 16. januára 2017 a podanie doručené okresnému súdu osobne 20. januára 2017 v listinnej podobe bolo len doplnením elektronického podania v zmysle § 125 ods. 2 CSP. Pre účely preukázania podania dovolania elektronickými prostriedkami (mailom) predložil sťažovateľ dôkaz, a to vytlačený obsah mailovej správy adresovanej adresátovi podatelnaosba3@justice.sk, ktorá je datovaná 16. januára 2017 (pondelok) s uvedeným časom 18:14 h a v ktorej predmete je uvedené: „dovolanie – 38P/396/2015“. Obsahom správy je text „Vážení súd, v prílohe predkladám dovolanie, ktoré v lehote 10 dní doplním predložením originálu.“ a podpis právnej zástupkyne sťažovateľa. Správa obsahuje prílohu vo formáte pdf</p>

označenú ako „dovolanie“. Sťažovateľ predložil ako dôkaz aj náhľad obsahu priečinka odoslanej pošty v programe Outlook, ktorý obsahuje podanie s prílohou a s predmetom „dovolanie – 38P/396/2015“ adresované adresátovi podatelnaosba3@justice.sk s dátumom 16. januára 2017. Pre účely stotožnenia mailovej správy a jej prílohy sťažovateľ predložil ústavnému súdu aj náhľad obrazovky z programu Outlook, ktorý zobrazuje predmetnú mailovú správu spolu s obsahom pripojenej prílohy, z ktorej je zrejmé, že ide o dovolanie vo veci sp. zn. 38 P 396/2015 datované k 16. januáru 2017, ktoré je totožné s dovolaním doručeným v listinnej podobe osobne do podateľne okresného súdu. Na ten istý účel preposlal sťažovateľ pôvodnú mailovú správu zo 16. januára 2017 adresovanú podateľni okresného súdu na mailovú adresu ústavného súdu, čím v zásade preukázal aj autenticitu správy, ako aj jej obsah. Zo sťažovateľom predloženého dokladu o vlastnostiach mailovej správy vyplýva, že mailová správa bola odoslaná z adresy: eva.braxatorisova@hotmail.com adresátovi: podatelnaosba3@justice.sk s predmetom: „dovolanie – 38P/396/2015“, dátumom 16. január 2017 a časom 18:14:49 h.

Vychádzajúc z uvedených skutočností a s prihliadnutím na to, že ústavný súd v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy zásadne nie je súdom skutkovým, ústavný súd dospel k záveru, že skutočnosti, ktoré sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza, a dôkazy, ktoré predložil na podporu svojich tvrdení o podaní dovolania elektronicky 16. januára 2017, sú v zásade spôsobilé spochybníť právny záver najvyššieho súdu v napadnutom uznesení z 19. apríla 2017 o tom, že sťažovateľ podal dovolanie oneskorene. Napriek tvrdeniu okresného súdu vo vyjadrení z 5. októbra 2017, že podateľňa okresného súdu neeviduje žiadne elektronické podanie sťažovateľa zo 16. januára 2017, ktoré by malo súvis s konaním vedeným na okresnom súde pod sp. zn. 38 P 396/2015, ústavný súd vzhľadom na už uvedené vyhodnotil uvedené skutočnosti na ťarchu okresného súdu a najvyššieho súdu.

Skutočnosti uvádzané sťažovateľom podporené ním predloženými dôkazmi naznačujú, že pokiaľ najvyšší súd pri posudzovaní včasnosti podaného dovolania sťažovateľa vychádzal len z podania urobeného v listinnej podobe doručeného osobne do podateľne okresného súdu, mohol sa dopustiť takého procesného pochybenia, ktoré mohlo zbaviť sťažovateľa prístupu k súdu, teda možnosti, aby najvyšší súd ako dovolací súd preskúmal ním podané dovolanie, pričom v konkrétnych okolnostiach posudzovaného prípadu môže ísť o také závažné pochybenie, ktoré je z ústavného hľadiska neakceptovateľné a neutržateľné. Z týchto dôvodov je zároveň potrebné považovať záver najvyššieho súdu o tom, že dovolanie sťažovateľa bolo podané po uplynutí lehoty, za nepreskúmateľný a zjavne neodôvodnený, a preto ústavne neutržateľný. Ústavný súd preto rozhodol, že najvyšší súd napadnutým uznesením, ako aj okresný súd postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 38 P 396/2015, ktorý predchádzal jeho vydaniu, porušili základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na uvedený právny záver nemá vplyv skutočnosť, že najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní nemal k dispozícii elektronické podanie dovolania sťažovateľa. Prípadné pochybenie súdu nižšieho stupňa procesného charakteru (sťažovateľ tvrdí, že elektronické podanie urobil na podateľni okresného súdu, pozn.) nemôže byť pričítané na ťarchu účastníka konania, ktorý sa ochrany svojich práv a oprávnených záujmov domáha spôsobom ustanoveným zákonom, teda ak v okolnostiach namietaného prípadu v súlade s procesnoprávnymi predpismi podá mimoriadny opravný prostriedok na okresnom súde (k tomu pozri napr. IV. ÚS 445/2013, II. ÚS 263/2015).

K namietanému porušeniu základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 charty

Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 47 charty postupom okresného súdu v napadnutom konaní a uznesením najvyššieho

	<p>súdu, ústavný súd v tejto časti sťažnosti nevyhovel. Ústavný súd sa zaoberal povahou charty z hľadiska rozsahu jej pôsobnosti a jej aplikovateľnosťou v posudzovanom prípade. Je nepochybné, že na základe tzv. Lisabonskej zmluvy (ako jej súčasť, pozn.) sa charta stala právne záväznou súčasťou primárneho práva Európskej únie (ďalej len „únia“) s rovnakou právnou silou, ako sú zakladajúce zmluvy, 1. decembra 2009.</p> <p>Čl. 47 charty je potrebné interpretovať v súlade s čl. 51 ods. 1 charty s prihliadnutím na vysvetlivky k charte, ktoré boli 14. decembra 2007 publikované pod 2007/C303/02, ako aj na existujúcu judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (rozsudok z 13. 6. 1989 vo veci 5/88 Wachauf, Zb. 1989, s. 2609; rozsudok z 18. 6. 1991 vo veci ERT, Zb. 1991 s. I-2925; rozsudok z 18. 12. 1997 vo veci C-309/96 Annibaldi, Zb. 1997, s. I-7493). Súdny dvor Európskej únie potvrdil túto judikatúru týmto spôsobom: „Navyše, je potrebné si uvedomiť, že požiadavky vyplývajúce z ochrany základných práv v právnom poriadku Spoločenstva sú rovnako záväzné pre členské štáty, pokiaľ vykonávajú právne akty Spoločenstva...“ (rozsudok z 13. 4. 2000 vo veci C-292/97, Zb. 2000, s. I-2737, bod 37). Podľa názoru ústavného súdu, prihliadajúc na citované ustanovenia charty, ako aj na vysvetlivky k charte ako nástroja výkladu, je aplikácia charty v posudzovanej veci vylúčená. Z citovaných ustanovení charty totiž vyplýva, že charta sa v prvom rade vzťahuje na inštitúcie a orgány únie. V prípade členských štátov, teda aj Slovenskej republiky, je záväzná výlučne vtedy, ak konajú v rámci rozsahu pôsobnosti práva únie. Z uvedeného vyplýva, že v prípade sťažovateľa, kedy má všeobecný súd rozhodnúť o jeho veci na základe vnútroštátneho práva, ktoré nepatrí do pôsobnosti práva únie, nejde o žiaden z prípadov, v ktorých dochádza k implementácii právneho aktu únie (rozsudok z 13. 7. 1989 vo veci Wachauf, Zb. 1989, s. 2609) alebo k tomu, že by sa Slovenská republika chcela odchyliť od práva únie (rozsudok z 18. 6. 1991 vo veci ERT, Zb. 1991 s. I-2925) alebo že by tu existovalo materiálne pravidlo práva únie, ktoré by sa malo v posudzovanom prípade aplikovať (rozsudok z 25. 3. 2004, Karner, C-71/02, Zb. s. I-3025). Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nevyhovel.</p> <p>Sťažovateľ požadoval finančné zadosťučinenie v sume 6 000 eur z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Ústavný súd však finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nepriznal, pričom vychádzal z toho, že okrem vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa sa v konaní náprava dosiahne najmä zrušením napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a vrátením veci na ďalšie konanie.</p> <p>Ústavný súd rozhodol:</p> <p><u>Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 38 P 396/2015 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 9/2017 z 19. apríla 2017 porušené bolo.</u></p> <p><u>Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 9/2017 z 19. apríla 2017 zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.</u></p> <p><u>Sťažovateľovi priznal náhradu trov konania a vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov</p>	

súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	doručenie, doručovanie-písomností (zásielok) maloletý-úprava práv a povinností k maloletému dovolanie lehota-zmeškanie lehoty

spisová značka	I. ÚS 58/2018
populárny názov	Rýchlosť rozhodovania o väzbe
sudca spravodajca	Marianna Mochnáčová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	28.03.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 4 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 5
analytická právna veta	Ak okresný súd v konaní o žiadosti o prepustenie z väzby pre účely zabezpečenia tlmočníka oslovil jediného tlmočníka, ktorý sa nemohol pojednávania zúčastniť v dohľadnej dobe, bezdôvodne predĺžil dobu, v ktorej rozhodol o žiadosti o prepustenie sťažovateľa z väzby. Okresný súd bol povinný vyvinúť väčšiu aktivitu a urobiť ďalšie úkony, aby tak zabezpečil iného tlmočníka v skoršom termíne.
skutkový stav a základné fakty	<p>Uznesením vyšetrovateľa Prezídia policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, národnej protizločineckej jednotky, expozitúra Bratislava, ČVS: PPZ - 578/NKAPZ- BA-2016 zo dňa 12.06.2017 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie pre zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi.</p> <p>Uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 8Tp/27/2017-14 zo dňa 15.6.2017 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov podľa ust. § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por. s tým, že jeho väzba sa začala dňa 12.6.2017 o 11.40 hod. Sťažnosť proti vzatiu do väzby bola Krajským súdom v Bratislave dňa 10.07.2017 zamietnutá.</p> <p>Žiadosťou zo dňa 09.08.2017, doručenou Okresnej prokuratúre Bratislava I dňa 11.08.2017, sťažovateľ žiadal o prepustenie z väzby na slobodu spolu so žiadosťou o nahradenie väzby písomným sľubom a zárukou dôveryhodnej osoby. Dozorujúci prokurátor sťažovateľa podaním doručeným jeho obhajcovi dňa 21.08.2017 upovedomil, že žiadosti sťažovateľa nevyhovelo a túto dňa 16.08.2017 predložil sudcovi pre prípravné konanie.</p> <p>Sudca pre prípravné konanie dňa 08.09.2017 uznesením Okresného súdu Bratislava I č.k. 8Tp/55/2017-25 zamietol žiadosť o prepustenie na slobodu, neprijal ponúknutú záruku dôveryhodnej osoby na nahradenie väzby, neprijal písomný sľub sťažovateľa a nenahradil väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka. Proti uzneseniu sťažovateľ na mieste zahlásil sťažnosť, ktorá bola po doručení písomného vyhotovenia rozhodnutia jeho obhajcovi (doručené až dňa 21.09.2017) doplnená písomným odôvodnením sťažnosti podaným dňa 25.09.2017. Sťažnosť podala aj dôveryhodná osoba. Krajský súd v Bratislave uznesením č.k. 2Tpo/59/2017 zo dňa 26.10.2017, ktoré bolo doručené obhajcovi dňa 02.11.2017, sťažnosť sťažovateľa a sťažnosť dôveryhodnej osoby zamietol.</p> <p>Medzi podaním žiadosti o prepustenie dňa 11.08.2017 a rozhodnutím o sťažnosti proti zamietnutiu žiadosti o prepustenie, ubehli dva mesiace a vyše dva týždne (spolu bezmála 11 týždňov).</p>

<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (obdobne III. ÚS 271/07).</p> <p>Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že väzba má mať striktné obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „speedily“ a francúzsky výraz „a bref délai“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie, bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Bezicheri z roku 1989, A-164, § 21, Neumeister z roku 1968, A-8, § 24 a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, § 55). Prieskumné súdne konanie musí byť vedené v súlade s hmotnoprávnymi a procesnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a tiež aj účelom čl. 5 dohovoru, to znamená ochranou jedinca proti svojvôli, osobitne aj s ohľadom na čas, ktorý uplynie do vyhlásenia rozhodnutia (rozsudok vo veci Koendjibiharie v. Holandsko, 25. 10. 1990, § 27).</p> <p>Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že jednotlivé lehoty z hľadiska požiadavky neodkladnosti alebo urýchllosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ale aj z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru sa posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti (obdobne pozri aj III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03). Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 255/03, II. ÚS 353/06).</p> <p>Ústavný súd si vyžiadal spis okresného súdu sp. zn. 8 Tp 55/2017, z ktorého zistil, že žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby bola okresnému súdu predložená 16. augusta 2017. Okresný súd o žiadosti rozhodol uznesením č. k. 8 Tp 55/2017-25 z 8. septembra 2017 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) tak, že žiadosť sťažovateľa podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol, podľa § 80 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku neprijal ponúknutú záruku dôveryhodnej osoby, podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku neprijal písomný sľub sťažovateľa a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil. Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť, ktorú po tom, ako mu bolo 21. septembra 2017 doručené písomné vyhotovenie uznesenia okresného súdu, odôvodnil podaním z 25. septembra 2017. Okresný súd odôvodnenie sťažnosti doručil 25. septembra 2017 na vyjadrenie Okresnej prokuratúry Bratislava I a 3. októbra 2017 predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu. Krajský súd vrátil 3. októbra 2017 spis okresnému súdu bez rozhodnutia z dôvodu, že uznesenie okresného súdu nebolo doručené dôveryhodnej osobe, ktorá za sťažovateľa ponúkla záruku. Dňa 16. októbra 2017 bola okresnému súdu doručená sťažnosť dôveryhodnej osoby proti uzneseniu okresného súdu a 17. októbra 2017 okresný súd spis opätovne predložil na</p>

	<p>rozhodnutie o sťažnostiach sťažovateľa a dôveryhodnej osoby proti uzneseniu okresného súdu.</p> <p>Krajský súd uznesením sp. zn. 2 Tpo 59/2017 z 26. októbra 2017 sťažnosti zamietol a spis vrátil okresnému súdu 30. októbra 2017. Z uvedeného vyplýva, že od doručenia žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu okresnému súdu do predloženia spisu krajskému súdu pre účely rozhodnutia o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu uplynulo 61 dní. Z úradného záznamu okresného súdu zo 17. augusta 2017 ústavný súd zistil, že okresný súd pre účely zabezpečenia tlmočníka z albánskeho jazyka kontaktoval jediného tlmočníka, ktorý uviedol, že najbližší možný termín pojednávania, na ktorom by sa mohol zúčastniť, je 8. september 2017. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol povinný vyvinúť väčšiu aktivitu a urobiť ďalšie úkony, aby tak zabezpečil iného tlmočníka v skoršom termíne. Ak tak neurobil, bezdôvodne predĺžil dobu, v ktorej rozhodol o žiadosti o prepustenie sťažovateľa z väzby, o 21 dní.</p> <p>Ústavný súd zároveň hodnotí ako nesústredený postup okresného súdu, keď nedoručil uznesenie dôveryhodnej osobe, a opätovne tak bezdôvodne predĺžil lehotu, v ktorej bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnostiach proti uzneseniu, o 14 dní. Z uvedeného je zrejmé, že z celkovej doby 61 dní, počas ktorej bola vec sťažovateľa na okresnom súde, celkovo 35 dní okresný súd vo veci nekonal z dôvodov, ktoré nie sú z pohľadu ochrany základných a iných práv sťažovateľa akceptovateľné. Postup okresného súdu v namietanom konaní tak nespĺňal požiadavku neodkladnosti a urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v intenciách práv zaručených čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru. Vzhľadom na uvedené zistenie ústavný súd vyslovil, že okresný súd v súvislosti s rozhodovaním o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Tp 55/2017 porušil základné práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj jeho právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.</p> <p>Sťažovateľ žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 1 000 €, pričom túto svoju požiadavku ničím relevantným neodôvodnil, iba navrhol, aby ústavný súd pri rozhodovaní prihliadal na dĺžku obdobia rozhodovania o jeho žiadosti o prepustenie z väzby, na skutočnosť, že ku dĺžke rozhodovania sám neprispel, ako aj na to, že iba samotné deklarovanie porušenia práv nie je dostačujúce. Ústavný súd vzhľadom na uvedené nepovažoval za potrebné priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, keďže vyslovenie porušenia sťažovateľom označených práv a priznanie náhrady trov konania považoval v okolnostiach danej veci za dostačujúce.</p> <p>Ústavný súd rozhodol:</p> <p><u>Základné právo sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Tp 55/2017 porušené boli.</u></p> <p><u>Sťažovateľovi priznal náhradu trov konania a vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</u></p>
<p>použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	<p>EStP: Bezicheri z roku 1989, A–164, § 21, Neumeister z roku 1968, A–8, § 24 a Sanchez – Reisse z roku 1986, A–107, § 55; Koendjibiarie v. Holandsko, 25. 10. 1990, § 27;</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>väzba-rýchlosť rozhodovania</p>

väzba-väzba v prípravnom konaní

Uznesenie:

spisová značka	I. ÚS 56/2018
populárny názov	Oslobodenie od súdnych poplatkov
sudca spravodajca	Peter Brňák
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	07.02.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1
analytická právna veta	Ak sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu procesnej povahy, ktoré nemá charakter rozhodnutia „konečného“, je potrebné sťažnosť považovať za predčasnú, a teda neprípustnú. K eventuálnemu porušeniu sťažovateľkou označených práv v materiálnom slova zmysle mohlo dôjsť napr. ak by označený porušovateľ (okresný súd) na základe nezaplatenia súdneho poplatku zastavil konanie a následne by prebehlo pre sťažovateľku neúspešné konanie pred odvolacím súdom, v rámci ktorého by sťažovateľka namietala skutočnosťami uvedenými v tejto sťažnosti.
skutkový stav a základné fakty	Napadnutým uznesením krajského súdu bolo potvrdené uznesenie Okresného súdu Malacky (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 10 Cb 4/2012 z 11. augusta 2015, ktorým sťažovateľke nebolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov. Napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo dovolanie sťažovateľky odmietnuté podľa § 447 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) ako procesne neprípustné bez toho, aby sa najvyšší súd zaoberal dôvodnosťou dovolania. Sťažovateľka argumentovala tým, že vzhľadom na výšku súdneho poplatku (33 193,50 €) nedisponuje takými majetkovými pomermi, aby uvedený súdny poplatok mohol uhradiť a s poukazom na to, že súd uznesením v tom istom konaní žalobcu oslobodil od súdneho poplatku došlo k porušeniu ústavnoprávnej zásady rovnosti účastníkov konania (strán sporu), nakoľko došlo k nerovnakému prístupu k stranám sporu. Súdny na základe svojich rozhodnutí došli k záveru, že sťažovateľka (žalovaná) má dostatočný majetok na to, aby uhradila súdny poplatok za návrh. Nezohľadnili štruktúru majetku žalovanej, ale uviedli, že v rámci zmluvnej slobody mala svoje právne vzťahy upraviť tak, aby v čase podania vzájomného návrhu mala majetok dostatočný na zaplatenie súdneho poplatku. Žalovaná však uniesla dôkazné bremeno ohľadne preukázania toho, že nevlastní majetok v takej výške, aby bola schopná uhradiť súdny poplatok, pretože na základe vyššie uvedených skutočností preukázala, že jej majetkové pomery ju odôvodňujú žiadať o oslobodenie od súdnych poplatkov.
z odôvodnenia	K namietanému porušeniu v sťažnosti označených práv sťažovateľky napadnutým uznesením krajského súdu Podstatou námietok sťažovateľky sú právne závery krajského súdu, ktorý ako vecne správne potvrdil rozhodnutie okresného súdu pri posudzovaní nesplnenia predpokladov na oslobodenie od súdnych poplatkov, s ktorými sťažovateľka nesúhlasí. V danom prípade je potrebné sťažnosť považovať za predčasnú, a teda neprípustnú, pretože smeruje proti rozhodnutiu procesnej povahy, ktoré nemá charakter rozhodnutia „konečného“. V okolnostiach danej veci by k eventuálnemu porušeniu sťažovateľkou označených práv v materiálnom slova zmysle mohlo dôjsť napr. ak by označený porušovateľ (okresný súd) na základe nezaplatenia súdneho poplatku zastavil konanie a následne by prebehlo pre sťažovateľku neúspešné konanie pred odvolacím súdom, v rámci ktorého by sťažovateľka namietala skutočnosťami uvedenými v tejto sťažnosti. Až po

ukončení konania a vydaní rozhodnutia okresným súdom, resp. krajským súdom (ako aj po prípadnom využití možnosti podať mimoriadne opravné prostriedky) bude mať sťažovateľka možnosť uplatniť ochranu svojich práv podaním sťažnosti ústavnému súdu (bod 15 uznesenia).

Z uvedeného dôvodu ústavný súd túto časť sťažnosti pri predbežnom prerokovaní podľa zásady ratio temporis odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu v sťažnosti označených práv sťažovateľky napadnutým uznesením najvyššieho súdu

Pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Jednako tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok (napr. I. ÚS 4/00; vec Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. októbra 1998). Otázku posúdenia prípustnosti dovolania rieši zákon. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa v prípade, ak zákonné pravidlá dovolanie neprípúšťajú (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02). Postup súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia označeného práva sťažovateľa.

Najvyšší súd odmietnutie dovolania sťažovateľky odôvodnil tým, že ide o dovolanie podané pred nadobudnutím účinnosti Civilného sporového poriadku a že meritórny prieskum rozhodnutia je preto podmienený splnením podmienok prípustnosti dovolania podľa predchádzajúcej právnej úpravy. Dovolanie sťažovateľky smerovalo proti potvrdzujúcemu uzneseniu krajského súdu, proti ktorému v zmysle § 239 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) nebolo prípustné dovolanie. Z uvedeného dôvodu preto nemôže vyvolať účinky, ktoré by podľa právneho stavu do 0. júna 2016 umožňovali uskutočniť meritórny dovolací prieskum, ibaže by podľa § 237 ods. 1 OSP v konaní došlo k procesným vadám. Sťažovateľka procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a) až e) a g) OSP nenamietala a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo. Najvyšší súd sa následne zaoberal posúdením, či v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) OSP bola sťažovateľke odňatá možnosť konať pred súdom. V rámci skúmania podmienky prípustnosti dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP najvyšší súd dospel k záveru, že skutkové a právne závery krajského súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené ani nepreskúmateľné. Zároveň sa najvyšší súd stotožnil s názorom krajského súdu, že okresný súd správne aplikoval a interpretoval ustanovenia týkajúce sa oslobodenia od súdnych poplatkoch, a teda nepriznaním oslobodenia od súdnych poplatkov sťažovateľke nedošlo k odňatiu možnosti konať pred súdom. Taktiež najvyšší súd dostatočným spôsobom ozrejmil sťažovateľke, že nesprávne právne posúdenie veci nie je v tejto veci relevantným dovolacím dôvodom.

Po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vrátane sťažovateľkou prezentovaných nosných úvah (pozri bod 3 a 4, pozn.) ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd ako súd dovolací v napadnutom uznesení jasne a zrozumiteľne vyjadril dôvody, pre ktoré najvyšší súd dovolanie sťažovateľky odmietol. Najvyšší súd v napadnutom uznesení primeraným a v okolnostiach danej veci postačujúcim spôsobom reflektoval na sťažovateľkou vznesené námietky. Ústavný súd na základe uvedeného zdôrazňuje, že právny záver najvyššieho súdu v napadnutom rozhodnutí nevykazuje znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010).

Ústavný súd nemá žiadny dôvod sa v tejto veci odchýliť od ustálenej rozhodovacej praxe, keď sťažovateľka nepredkladá k tejto otázke vo svojej sťažnosti žiadnu novú argumentáciu. Dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, ktorého sa týka aj sťažnosť podaná ústavnému súdu, sťažovateľka totiž založila prevažne na argumentácii totožnej s odôvodnením sťažnosti.

Ústavný súd sa nestotožňuje s názorom sťažovateľky, že najvyšší súd bol povinný zamietnuť dovolanie podľa § 448 CSP z dôvodu, že nie je dôvodné. Ústavný súd nemá na základe skutočností žiadny dôvod polemizovať alebo nahrádzať právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. Zároveň ústavný súd upriamuje pozornosť na skutočnosť, že ak najvyšší súd dospel ústavne konformným spôsobom k záveru o procesnej neprípustnosti dovolania, nebol povinný vecne preskúmať v ňom obsiahnuté námietky sťažovateľky. Podľa názoru ústavného súdu sa najvyšší súd dostatočne zaoberal predchádzajúcou procesnou úpravou, najmä § 237 ods. 1 písm. f) OSP.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Ústavný súd rozhodol:

Sťažnosť sťažovateľky odmietol.

Odlišné stanovisko sudcu Milana Ľalíka

Obdobne, ako vo svojom odlišnom stanovisku vo veci vedenej pod sp. zn. I. ÚS 233/2013, aj tu kritizujem formalistický záver vyslovený v bode 15 uznesenia, podľa ktorého je sťažnosť proti konečným rozhodnutiam všeobecných súdov o neoslobodení od platenia súdnych poplatkov sťažovateľky vždy považovaná za sťažnosť predčasnú, a teda v zmysle § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj za neprípustnú, lebo všeobecný súd ešte nerozhodol o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku z podaného návrhu na začatie konania, proti ktorému rozhodnutiu zákon tiež pripúšťa riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré môže sťažovateľka využiť, pretože

a) zásadu subsidiarity ústavnej sťažnosti nemožno vnímať len formálne ako pokyn vyčerpať akékoľvek opravné prostriedky, ktoré sú sťažovateľke procesne dostupné, ale iba také opravné prostriedky, ktoré predstavujú efektívny a racionálny prostriedok nápravy porušenia základného práva na súdnu ochranu, a ním v žiadnom prípade nie je odvolanie či dovolanie (o ktorých sa uvažuje) proti uzneseniu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, ktoré je len jeho logickým zákonným dôsledkom,

b) táto mimoprocesná časť konania s fatálnym dôsledkom pre (ne)začatie konania pred súdom a v dôsledku toho i na realizovanie ústavného práva na súdnu ochranu sa tak ocitla mimo rámec akejkoľvek kontroly ústavného súdu, lebo sa necháva na svojvôli rozhodovania všeobecných súdov (aj to iba okresných súdov a krajských súdov), ktoré

c) pri posudzovaní opodstatnenosti návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov zásadne (aj v tomto prípade) nevychádzajú z aktuálnych majetkových pomerov (pri likvidnom majetku 1 265 € mala zaplatiť sumu 33 193,50 €), ale pomerov potencionálnych minulých či budúcich, čím

d) všeobecné súdy sledujú primárne len záujem na zaistení finančného príjmu do štátneho rozpočtu, ktorého absolutizácia vyprázdňuje inštitút oslobodenia od súdnych poplatkov, a to

e) viedlo k zásahu do samotnej podstaty práva na prístup k súdu, a to aj pod taktovkou ústavného súdu.

Do obsahu ústavného práva na súdnu ochranu patrí aj ochrana, ktorá sa

	<p>účastníkovi poskytuje v dovolacom konaní, t. j. v konaní, v ktorom sa na základe mimoriadneho opravného prostriedku domáha ochrany pred dovolacím súdom z dôvodov, ktoré výslovne upravuje procesné právo. Jedným z takýchto dôvodov je aj nesprávne právne posúdenie veci rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo... rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 421 ods. 1 CSP. Ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom pre poskytnutie ochrany v mimoriadnom opravnom konaní, najvyšší súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodu na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní. Poskytnutie takejto ochrany však neznamená len úspech v mimoriadnom opravnom konaní, ale každé meritórne rozhodnutie, ktoré odpovedá na obsah dovolania ústavne súladným spôsobom v rozsahu upravenom zákonom (čl. 46 ods. 4 ústavy).</p> <p>Otázku prípustnosti a dôvodnosti dovolania posudzuje najvyšší súd v čase vyhlásenia rozhodnutia (§ 217 ods. 1 a § 438 ods. 1 CSP). K vyhláseniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu došlo až 27. augusta 2017, teda v čase, keď už platila nová právna úprava (CSP), ktorá zrušila vymedzenie prípustnosti na základe diformity (a konformity v spojení so zásadným právnym významom) rozhodnutia súdu prvého stupňa a súdu odvolacieho a za jedno z kritérií (okrem tzv. zmätočnosti) zvolila, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (ktorým sa odvolacie konanie končí) je závislé na posúdení otázky hmotného či procesného práva, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1).</p> <p>Ústavný súd sa de lege lata hodnoteniu prípustnosti dovolania vyhnúť nemôže, pretože v hre je otázka prístupu k najvyššiemu súdu (a riziko denegatio iustitiae) v takej závažnej otázke, akou je ochrana ústavou zaručených základných práv a slobôd. Z ústavných dôvodov sa nedovoľuje, aby cez odmietanie dovolaní bol regulovaný nápad vecí, o ktorých má byť meritórne rozhodované samotným najvyšším súdom (nebezpečie nerovného posudzovania analogických vecí) alebo zaisťovaný iba účel zjednocovania judikatúry. Také obmedzenie v prístupe k najvyššiemu súdu nie je podložené legitímnym cieľom a nerešpektuje ani požiadavku proporcionality, vyplývajúcu nielen z čl. 46 ods. 1 ústavy, ale aj z čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Z uvedených dôvodov preto ústavný súd mal zistiť porušenie sťažovateľkou označených práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru pred najvyšším súdom a v tomto rozsahu ústavnej sťažnosti malo byť vyhovené a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušené s vrátením veci na ďalšie konanie.</p> <p>Akokoľvek sa popísané výhrady môžu javiť ako marginálne, nemožno opomenúť ich význam pre „vstup“ do súdneho konania pre sťažovateľku (a nielen ju); a závery väčšinového uznesenia jej ho úplne zatvorili.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	<p>ESLP: Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. októbra 1998;</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>konanie pred ústavným súdom-podmienky konania pred ústavným súdom občianske súdne konanie subsidiarita poplatok-súdny poplatok-oslobodenie</p>

spisová značka	I. ÚS 99/2018
populárny názov	Konanie o zvýšenie výživného
sudca spravodajca	Marianna Mochnáčová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	28.03.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Pri určovaní výživného za minulé obdobie súd zisťuje, aké boli konkrétne schopnosti, možnosti, zárobkové pomery povinného, potreby dieťaťa, prihliada na už poskytnuté plnenia, poskytovanie bývania, osobnej starostlivosti a hodnotí aj ďalšie zákonné kritériá. Zákonná podmienka existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa pre spätné priznanie výživného vyplýva okrem iného zo snahy o zamedzenie špekulácií a zneužívania možnosti priznávať výživné pre maloleté dieťa. Sprisňujúca úprava od oprávnených vyžaduje zodpovedný a včasný prístup k riešeniu tejto otázky, t. j. aby návrh na určenie výživného podávali bez zbytočného odkladu pri naplnení zákonných podmienok. Pokiaľ však z určitých dôvodov, ktoré možno posúdiť ako výnimočné, účastníci žiadajú o určenie výživného s časovým odstupom a v ich konaní nemožno vidieť snahu o zneužívanie tohto inštitútu, súd môže výživné priznať aj spätné. Dôvody hodné osobitného zreteľa bude treba posúdiť podľa konkrétnych okolností prípadu.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ je otcom maloletého. Matka maloletého sa návrhom na zvýšenie výživného 29.06.2012 domáhala zvýšenia výživného na mal. ktorého výška bola výsledkom mediácie medzi matkou a otcom. Súd vo veci konal bežne 21 mesiacov, výsledkom čoho bol rozsudok o zvýšení výživného zo dňa 04.03.2014. Voči tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ odvolanie. V rozhodnutí o odvolaní Krajský súd konštatoval, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, keďže si neobjasnil predmet konania a namiesto rozhodovania o úprave práv a povinností k maloletému, ktoré doposiaľ určené neboli, bez existencie zákonných predpokladov rozhodoval o zvýšení výživného na maloleté dieťa. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil. Okresný súd uznesením zo dňa 21.11.2014 v konaní o zvýšení výživného začal konanie bez návrhu. Uznesenie bolo účastníkom konania doručené až pri vyhlásení rozsudku 02.03.2016, ktorým súd prvej inštancie rozhodol vo veci tak, že zveril maloletého do osobnej starostlivosti matky, ktorú ustanovil za jeho majetkovú opatrovníčku, určil výživné zo strany sťažovateľa od 29.06.2012 do 31.10.2013 na sumu 400,- Eur mesačne, od 01.11.2013 do 28.02.2014 na sumu 200,- eur mesačne a od 01.03.2014 do budúca na sumu 400,- € mesačne, ďalej súd sťažovateľovi povolil dlžné výživné vzniknuté jeho určením od 29.06.2012 do 29.02.2016 vo výške 12.426,66 € splácať v splátkach po 250,- Eur mesačne a žiadnemu z účastníkov konania nepriznal náhradu trov konania. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd uznesením zo dňa 29.11.2016 vrátil vec súdu prvej inštancie na rozhodnutie o celom predmete konania, nakoľko súd prvej inštancie nerozhodol o návrhu matky na zvýšenie výživného, ktorý matka podala dňa 29.06.2012. Súd prvej inštancie rozhodol doplniacim rozsudkom dňa 09.05.2017. O odvolaní sťažovateľa rozhodol senát Krajského súdu rozsudkom sp. zn. 7CoP/163/2017 zo dňa 21.12.2017 tak, že potvrdil rozsudok v napadnutých výrokoch o úprave výchovy a výživy mal. a zrušil rozsudok v napadnutých výrokoch o určení dlžného výživného, trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie. Do dnešného dňa rozsudok Krajského súdu nebol riadne doručený právnenému zástupcovi

	sťažovateľa.
z odôvodnenia	<p>K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu</p> <p>Sťažovateľ oprávnený podať proti rozsudku okresného súdu odvolanie, o čom sťažovateľ vedel, odvolanie podal a krajský súd o ňom svojím rozsudkom rozhodol. Z toho vyplýva, že sťažovateľ mal k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu svojich práv, o ktorom bol oprávnený rozhodnúť krajský súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu. Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti z dôvodu nedostatku svojej právomoci.</p> <p>K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu</p> <p>Podľa sťažovateľa k namietanému porušeniu ním označených práv malo dôjsť nedostatočným odôvodnením rozsudku krajského súdu, ktorý sa nezaoberal skutočnosťami, ktoré uviedol v odvolaní proti rozsudku okresného súdu, a to nezrozumiteľnosťou uznesenia okresného súdu č. k. 21 P 123/2012-192 z 21. novembra 2014 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“), skutočnosťou, že vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností nebolo začaté konanie, a to ani bez návrhu, skutočnosťou, že výživné bolo určené aj za obdobie pred začatím konania, a to bez odôvodnenia takéhoto postupu, nezohľadnením zmeny pomerov na strane otca (sťažovateľa), ktorým bolo skončenie pracovného pomeru, nesprávnym vyhodnotením možností a majetkových pomerov sťažovateľa.</p> <p>Pokiaľ sťažovateľ namieta, že krajský súd sa nezaoberal jeho námietkou týkajúcou sa nezrozumiteľnosti uznesenia okresného súdu o začatí konania bez návrhu, a tým, že vo veci nebolo začaté konanie bez návrhu, ústavný súd uznáva, že súčasťou práva na spravodlivé konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Túto požiadavku zvyrazňuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v tejto súvislosti najmä uvádza: „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad“ (napr. Georgídias v. Grécko z 29. 5. 1997, Recueil III/1997). Európsky súd pre ľudské práva ale zároveň tiež pripomína, že právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci (porovnaj napr. rozsudok vo veci Ruiz Torijo c. Španielsko z 9. 12. 1994, Annuaire, č. 303-B). Aj podľa judikatúry ústavného súdu odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. III. ÚS 209/04, IV. ÚS 112/05).</p> <p>Ústavný súd preskúmal uznesenie okresného súdu a konštatuje, že s názorom sťažovateľa o jeho nezrozumiteľnosti sa nestotožňuje. Z uznesenia jednoznačne vyplýva, že okresný súd vo veci konania starostlivosti o maloletého začal konanie bez návrhu z dôvodov, že rodičia maloletého spolu nežijú, a keďže ich rodičovské práva a povinnosti k maloletému dosiaľ v zmysle § 36 zákona č.</p>

36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“) upravené neboli, je potrebné ich upraviť. Je teda bez akýchkoľvek pochybností zrejmé, že okresný súd začal konanie bez návrhu vo veci úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že tvrdené skutočnosti vzhľadom na ich nesprávnosť sú irelevantné, a teda nemožno ich považovať za také, ktoré by mali podstatný význam pre rozhodnutie. Ak sa teda krajský súd nevysporiadal s týmito námietkami sťažovateľa, takýto jeho postup nie je možné hodnotiť ako porušenie označených základných a iných práv sťažovateľa.

K tvrdeniu sťažovateľa, že výživné bolo určené aj za obdobie pred začatím konania, a to bez odôvodnenia takéhoto postupu, ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie rozsudku okresného súdu a následne ani odôvodnenie rozsudku krajského súdu nie sú vo vzťahu k tejto otázke jednoznačné a bez akýchkoľvek pochybností, a teda že k určitému pochybeniu zo strany všeobecných súdov došlo. Ústavný súd teda nepristupuje k vyhovaniu sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah (IV. ÚS 320/2011). V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že nie každé porušenie zákona zo strany orgánu verejnej moci má automaticky za následok porušenie ústavou garantovaného základného práva, v danom prípade predovšetkým základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne aj podľa čl. 36 ods. 1 listiny) vrátane práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (IV. ÚS 104/2012, I. ÚS 9/2013, IV. ÚS 629/2012, II. ÚS 372/2012, II. ÚS 373/2012).

Podľa § 77 ods. 1 zákona o rodine právo na výživné sa nepremlčuje, možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne, ktoré sa počítajú odo dňa začatia konania, bez ohľadu na to, či konanie bolo začaté na návrh, alebo z úradnej povinnosti. Súd v týchto prípadoch nie je viazaný návrhom, sám musí určiť začiatok, kedy povinný prestal platiť výživné, alebo ho platil v obmedzenej miere. Pri určovaní výživného za minulé obdobie súd zisťuje, aké boli konkrétne schopnosti, možnosti, zárobkové pomery povinného, potreby dieťaťa, prihliada na už poskytnuté plnenia, poskytovanie bývania, osobnej starostlivosti a hodnotí aj ďalšie zákonné kritériá. Zákonná podmienka existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa pre spätné priznanie výživného vyplýva okrem iného zo snahy o zamedzenie špekulácií a zneužívania možnosti priznávať výživné pre maloleté dieťa. Spríšuňujúca úprava od oprávnených vyžaduje zodpovedný a včasný prístup k riešeniu tejto otázky, t. j. aby návrh na určenie výživného podávali bez zbytočného odkladu pri naplnení zákonných podmienok. Pokiaľ však z určitých dôvodov, ktoré možno posúdiť ako výnimočné, účastníci žiadajú o určenie výživného s časovým odstupom a v ich konaní nemožno vidieť snahu o zneužívanie tohto inštitútu, súd môže výživné priznať aj spätne. Dôvody hodné osobitného zreteľa bude treba posúdiť podľa konkrétnych okolností prípadu.

V okolnostiach sťažovateľovej veci sa pre posúdenie jej merita javí ako relevantná skutočnosť, že matka maloletého podala návrh na zvýšenie výživného už 29. júna 2012, teda v deň, od ktorého súd určil výživné na maloletého, aj keď tento návrh bol po formálnej stránke nesprávny, keďže sa mala domáhať určenia výživného, a nie jeho zvýšenia. Je teda zrejmé, že matka nepostupovala špekulatívne s cieľom domôcť sa vyššieho výživného, akým prispieval sťažovateľ. Z celkového priebehu konania pred okresným súdom a hlavne okolností, ktoré vydaniu uznesenia o začatí konania bez návrhu predchádzali, tak možno vyvodit' skutočnosti, ktoré odôvodňovali priznanie výživného aj za

	<p>obdobie pred začatím konania bez návrhu.</p> <p>Vzhľadom na uvedené nemožno formálny nedostatok v jednoznačnom odôvodnení rozsudkov okresného súdu a krajského súdu týkajúci sa dôvodov, pre ktoré bolo priznané výživné aj za obdobie pred začatím konania bez návrhu, hodnotiť ako taký, ktorým by bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Vo vzťahu k námietkam sťažovateľa, že krajský súd sa nezaoberal zohľadnením zmeny pomerov na strane sťažovateľa, ktorým bolo skončenie pracovného pomeru, a námietkami o nesprávnom vyhodnotení možností a majetkových pomerov sťažovateľa, ústavný súd pripomína, že podľa jeho doterajšej judikatúry odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Po preštudovaní odôvodnenia rozsudku okresného súdu, ktorý nepovažuje ústavný súd za potrebné citovať vzhľadom na skutočnosť, že jeho obsah je sťažovateľovi známy, ústavný súd konštatuje, že okresný súd sa vo svojom rozsudku a jeho odôvodnení dostatočne jasne a zrozumiteľne vysporiadal s pomermi sťažovateľa, hlavne s dôvodmi skončenia jeho pracovného pomeru so zamestnávateľom, a tiež s jeho majetkovými pomermi.</p> <p>Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že sa nestotožňuje s tvrdením sťažovateľa, že krajský súd sa nezaoberal zmenou pomerov na strane sťažovateľa z dôvodu skončenia pracovného pomeru a vyhodnotením možností a majetkových pomerov. Pokiaľ sa s uvedenými skutočnosťami a skutkovým stavom vysporiadal vo svojom rozsudku už okresný súd a krajský súd sa s odôvodnením jeho rozsudku stotožnil, nebol povinný sa opätovne rovnakými námietkami sťažovateľa zaoberať.</p> <p>Ústavný súd zároveň konštatuje, že sťažovateľ v sťažnosti iba opakuje námietky, ktoré boli už predmetom preskúmania krajským súdom, a to i napriek tomu, že otázky, ktoré tieto námietky obsahovali, boli vyčerpávajúco odôvodnené už v rozsudku okresného súdu. Sťažnosť sťažovateľa je tak iba pokračujúcou polemikou s právnym názorom okresného súdu a krajského súdu na nimi zistený a riadne odôvodnený skutkový stav. Sťažovateľ tak stavia ústavný súd do pozície bežnej prieskumnej inštancie všeobecného súdnictva, keď požaduje, aby ústavný súd vec opätovne posúdil a stotožnil sa s jeho právnym názorom. Ústavný súd v súvislosti s takto koncipovanou sťažnosťou pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.</p> <p>Postup krajského súdu pri odôvodňovaní rozsudku vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho názor svojím vlastným už ani preto, že ústavný súd nie je opravným súdom názorov všeobecných súdov.</p> <p>Ústavný súd rozhodol:</p> <p><u>Sťažnosť sťažovateľa odmietol.</u></p>
<p>použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	

súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	práca, pracovný pomer-dohoda o skončení vyživovacia povinnosť-výživné

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.